ЗОРЯ ГАЛИЦКА.

Львôвъ. Сꙋбота дна **Ч. 38.** 30 Цвѣтна 12 Мая 1849.

Выходитъ два разы на тыждень въ Середꙋ и въ Сꙋботꙋ. Цѣна четвертьрочна для ôдбераючихъ въ Редакціи 1 рень. 15. кр. срѣб; для отрымꙋючихъ через почты 1 рень. 35 кр. срб; цѣна пôврочна для ôдбераючихъ въ Редакціи 2 рень. 30. кр. ср; для отрымꙋючихъ через почты 3 рн. 10 кр. ср. Инсераты, або донесенья приватни оумѣщаютъ ся по цѣнѣ за каждꙋ строчкꙋ въ передѣлцѣ по 3 кр. срб.

На день $^{3}/_{15}$ Мая **1849.**

Горы двигнѣтеся зъ скалистыхъ пôдвалинъ,
Мрачни Карпаты надъ Львѣграда тины!
Зрѣтъ! зъ запꙋстѣня послѣдныхъ розвалинъ,
Слава сіяе тꙋ рꙋской родины!
По пятьсотлѣтнôй всеродной неволи
Днесь рꙋски дѣти витаютъ ся въ доли....

Зъ рабôвъ невôльныхъ, ôтъ рокꙋ *) свобôдни,
Зъ всѣхъ кôнчинъ зляглися, щобъ свѣтъ оувѣрити,
Же за даръ вдячни, же свободы гôдни;...
На грôбъ неволи знакъ побѣды вбити, **)
На вѣчнꙋ память, щобъ знали правнꙋки,
Же то зьдѣлали розковани рꙋки...

Ты Зелеменю, (***) Чорногоры брате!
Пôднеси въ хмары головꙋ сивавꙋ;
Глянь за Бескѣды, за лѣсы, за боры,
Вѣсти нещетнымъ братамъ рꙋскꙋ славꙋ:

Бо Галичане сынôвъ Коріята *)
Миромъ витаютъ, якъ рôдный братъ брата;

Щосьмо си рôдни, по бесѣдѣ знати,
Та що одна намъ всюди бꙋла доля,
Бо якъ одна насъ породила мати,
Такъ намъ въ оудѣлѣ всѣмъ бꙋла неволя.
Но зоря выходитъ надъ Галичомъ ясна,
Вже днина блисне всѣмъ Рꙋсинамъ красна...

И ты Хіоса красава дѣвице, **)
Ты величава золотыми враты,
Володоміра предавна столице!
Славна церквами по сто чтырекрати
Миръ зъ надъ Днѣстра Ти, зъ надъ Санꙋ,
зъ Карпатôвъ,
Миръ Ти зъ сынами ôдъ Галицкихъ братôвъ.

Глянь тамъ де Галичъ, наклони тамъ оухо,
До твоихъ братей, къ твоей роднинѣ:

---

*) Ôтъ $^{3}/_{15}$ Мая 1848.

**) Знакъ креста и вѣчни липы.

***) Зелемень надъ Опоромъ была Сколього, одна зъ найвысшихъ гôръ окрꙋга Стрыйского.

*) Рꙋскій князь въ Мꙋкачевѣ.

**) По вѣстехъ некотрыхъ дѣеписцѣвъ мабы предавный Кіевъ початокъ свôй взяти ôдъ Геленôвъ зъ острова Хіосъ переселенныхъ.

Вже тꙋ не темно, не нѣмо, не глꙋхо,
Ꙗкъ бꙋло сꙋмно, нꙋждно ажъ до нынѣ!
На небосклонѣ зорѧ намъ ѧснѣе,
Она благїй день на всю Рꙋсь розсѣе.

Вѣсти лицарамъ тамъ за Порогами:
Що Галичане за рꙋскꙋю справꙋ,
Борютъ сѧ рѣзько, прꙋтъ сѧ зъ ворогами,
За имѧ рôдне, мовꙋ, предкôвъ славꙋ;
Пôднеси голосъ, кажи свѣтꙋ съ снами,
Що ще жїемо, щосьмо Рꙋсинами!

Най гремѧтъ грôзно скалы Запорожьѧ,
Лицарсковъ славовъ козацкой дрꙋжины,
Смѣлыхъ Богдановъ, и князѣвъ Острожьѧ,
Най жизнь ѧвитъ сѧ рꙋской родины,
Та тверда волѧ най сѧ обѧвлѧе,
Що жити ѥно въ свободѣ желае. —

Лꙋка зъ Ракова.

Панъ Порфирій.

Гарасимъ. Витайте, Пане Порфирїй; ѧкъ же давно — давно дꙋже ми сѧ вже не видали. Вы на вакацїи прїѣхали. Май вы вже десь тїи высоки школы всѣ покôнчили? Щожъ то тамъ чꙋвати?

Порфирїй. Дай ми покôй: ѧ съ такими, ѧкъ ты незаходжꙋ.

Гар. Та чомꙋжъ?

Пор. Отъ, коли правдꙋ хочешъ знати, то ти скажꙋ: бось фѣнтерлѣнґъ.

Гар. Ахъ Порфирїй! вы десь дꙋже оучено говорите, бо ѧ васъ не розꙋмѣю: що е той фѣнтерлѣнґъ за дѣло?

Пор. Ой правда, що то ты на селѣ сѧ выховавъ, та ничо не знаешъ. Фѣнтерлѣнґъ то е такїй человѣкъ, котромꙋ въ головѣ темно — словомъ, що розꙋмꙋ не мае.

Гар. Ой падонькꙋ! Щожъ вы мовите! То ѧ нѣбы розꙋмꙋ не маю? А чꙋмꙋжъ то такъ?

Пор. Томꙋ, бо по рꙋски говоришъ.

Гар. (Зъ задивленьемъ) Бо по рꙋски говорю? Моею рôдною бесѣдою? котрою, дѣти, таты и прадѣды говорили. — Нꙋ! Богꙋ дѧковаты, щомъ сѧ ôдъ васъ розꙋмꙋ наꙋчивъ, бо бꙋдꙋ знавъ, же той, що своею рôдною, питомою бесѣдою говоритъ, есть фѣнтерлѣнґъ, а той, що сѧ ей стыдае, есть розꙋмный. А щожъ тамъ въ вашôмъ селѣ вашъ добрїй дꙋховнїй робитъ.

Пор. Дай ми покôй съ тыми реакцїонарїꙋшами.

Гар. Зновъ ѧкесь оучене слово! Ꙗкъ то дꙋрномꙋ бѣда на свѣтѣ! А щоже то за дѣленько есть той реакцїонарїꙋшъ.

Пор. Отъ нѣвкась. Реакцїонарїꙋшъ е то такїй человѣкъ, же на сꙋпротивъ всьо робитъ, що то добре хотѣвбы загладити, а зле привернꙋти.

Гар. Ей Богꙋ, правдꙋ мовите! Бо и нашъ Панъ-отецъ мовѧтъ до насъ завше: молѣтъ Бога дѣтоньки, працюйте, терпѣтъ, оуповайте, але за своимъ обставайте, мовы рꙋской, рôдной, питомой нестидайте сѧ. Зъ рештовъ дѣти не терпѣтъ, бы вамъ, ѧкъ то не прикладаючи до васъ Пане Порфирїй, леда кто теперъ „Ты" казавъ, бо вы теперъ не пôддани: „Ты" слꙋгамъ тôлько сѧ каже, и отецъ до своихъ дѣтей милыхъ „Ты" говоритъ. Запевне Пане Порфирїй мꙋситъ нашъ Панъ-отецъ и фѣнтерлѣнґъ бꙋти, бо намъ каже нашой рôдной, питомой бесѣды не стидати сѧ. А щожъ вы на тое П. Порфирїй? Запевне и Нѣмцѣ, що по нѣмецки, Французы, що по французки, Англичане, що по англїйски, Италїане, що по италїаньски, Гишпане, що по гишпаньски, Россїане, що по россїйски и всѣ тїи мїллїони народôвъ, що своимъ власнымъ, питомымъ ѧзыкомъ бесѣдꙋютъ, сꙋть также фѣнтерлѣнґи. Алежъ Пане Порфирїй. Такъ, ѧкъ мôй простїй розꙋмъ менѣ мовитъ, то ми сѧ видитъ, жебы лѣпше бꙋло такъ сказати: Ото всѣ люде розꙋмни, а ѧ дꙋрень; нижели всѣ люде дꙋрни, а ѧ розꙋмный! — Бꙋвайтежъ менѣ здорови Пане Порфирїй. —

Гꙋцꙋлъ.

Господарство сельске.

Правила для Мѣщанôвъ и Селянôвъ до помноженя ихъ доброго быту.

(Зъ нѣмецкого Доконченье.)

Одинъ подорожный мавъ листъ порꙋчающій го до одного кꙋпца въ Массиліи. Ôтдаючи листъ заставъ кꙋпца затрꙋдненого ôтдираньемъ и збираньемъ бѣлого паперꙋ, що ся при листахъ и т. п. знаходивъ. Зôставъ ôдъ кꙋпца запрошеный на обѣдъ до иншого домꙋ. Можъ собѣ выставити, якого ôнъ ся обѣдꙋ сподѣвавъ; алежъ, впроваджено го до палацꙋ и частовано го по королевски. На той часъ ôнъ помѣрковавъ, що то значитъ, маліи рѣчи шпарꙋвати. Хто для грошей ся женитъ, не зрѣдка досвѣдчитъ, же господарность найлѣпшимъ вѣномъ жѣнки є.

Тогди бꙋде знати, якій мае выдатокъ робити. А каждый лишъ тôлько выдавати повиненъ кôлько побирае. *)

11.) Кождый вынайдокъ, котрый хосенъ грошевый прирѣкае, заслꙋгꙋе на тое, абы го спробꙋвати. А найлѣпшій спробꙋнокъ, если самъ вынайдокъ на пробꙋ выставитъ, бо хосенъ новыхъ вынайдкôвъ є часто полꙋченый съ перꙋшкодами и томꙋ они не всюда съ пожиткомъ запровадити ся дадꙋтъ.

12.) Зашпарованье значитъ приходъ.

13.) Немꙋдрій той, хто задовольненый заслꙋгою наемника, если може заплатꙋ пана собѣ заслꙋжити. Арендарь одинъ (посессоръ) зааренДовавъ велике село, робитъ день и нôчь, такъ якъ наймитъ. По немногихъ лѣтахъ стративъ со всѣмъ, хоть великій грошъ въ господарство вложивъ и припадкôвъ немавъ. По тôмъ настꙋпивъ дрꙋгій, котрій самъ анѣ ся ткнꙋвъ якой роботы, лишъ по своихъ поляхъ и сѣножатехъ ѣздивъ и гладѣвъ, чи, и якъ ся робитъ. Многіи казали, що сей ще борше стратитъ. Але ôнъ ся не довго збогативъ.

14.) Кто ся рꙋчитъ, мꙋситъ платити: ямъ ся лише разъ въ житю бꙋвъ зарꙋчивъ и мꙋсѣвъ семъ ретельно заплатити.

15.) Если чꙋжи гроши въ схованю маешъ, то твомꙋ домови небезпеченьство грозитъ. Бо и найбогатшій человѣкъ може въ трꙋдность грошовꙋ на хвилю попасти. Надѣя, же то, що зъ повѣренныхъ мꙋ грошей бере, якъ найборше звернꙋти може, потягне го до нарꙋшеня.

16.) При якой шпекꙋлаціи (гандли), котрꙋ загадаемъ, лѣпше сподѣваный заробокъ, якъ стратꙋ за низько (за малый) класти. Бо при такôмъ выраженю треба ся себе самого бояти т. е. незмѣрнного замѣрꙋ, що человѣкъ въ своимъ щастю покладае (дꙋфае).

17.) Лишъ за квитомъ плати. Єстъ то на припадокъ жита и смерти, каже нѣмецка приповѣдка (пословица); але и меже живꙋщими є тая осторожность дꙋже потребна. Бо на двѣ рѣчи дꙋже слабо памятати звиклисьмо: же намъ вже заплачено, и жесьмо ще не заплатили.

18.) Бôй ся людскихъ очей. — Они могꙋтъ тя знищити, бо вже многихъ знищили; всякіи звиткôвіи выдатки (абы ся показати повеличати) є жертва, котрꙋ для нихъ робимо. И власни очи сꙋтъ шкодливіи. Бо що на дрꙋгихъ

---

*) Если комꙋ бꙋльба, збôже не породило, то повиненъ не тôлько горѣвки кꙋповати на празникъ, хрестины, весѣля, свята и иншіи оказіи, якъ тогди кꙋповавъ, коли емꙋ все добре зародилося, и ôнъ на житье кꙋповати не потребꙋвавъ. Повиненъ собѣ такъ напередъ оуложити: въ сѣмъ роцѣ мꙋшꙋ бôльше збôжа кꙋповати, то вже не треба горѣвки, не треба такихъ святъ, такого празникꙋ, або весѣля, або хрестинъ гꙋчныхъ справляти, якъ вторѣкъ; а не бꙋде приневоленый оу Жидôвъ ся заставляти, задовжꙋвати и потомꙋ кôлька лѣтъ тажко на нихъ працювати.

видимо, собѣ робити хочемо. *)

19.) Добрый панъ, добрїй слꙋга, (або: бꙋдь добрымъ паномъ а бꙋдешъ мати доброго слꙋгꙋ). Добрый слꙋга є то скарбъ. Але до вѣрности и привязанѧ никто не приневꙋе, ино треба заслꙋжити. Кто со своими слꙋгами, ѧкъ съ прїѧтелями сѧ обходитъ (а могꙋтъ они его найлѣпшими прїѧтелями бꙋти), не потребꙋє сѧ прецѣ боѧти о свою повагꙋ. Кто оумѣє розказꙋвати, знайде послꙋхъ, и борше, ѧкъ дрꙋгїй, що ино щастьемъ паномъ зôставъ. Длѧ того є то дꙋже важна рѣчъ, добре выбирати, если кого на слꙋжбꙋ прїймаемо. Моѧ бабка мала свôй властивый спôсôбъ пробꙋвати дѣвкꙋ, котрꙋ прїймити хотѣла. Давала ей ѣсти. Бо ѧкъ человѣкъ ѣсть, такъ и робитъ. Также радѧтъ, абы слꙋги не часто ôдмѣнѧти.

20.) Порѧдокъ є дꙋшею господарности. Але пôдъ тымъ правомъ порѧдкꙋ много сѧ замѣчає: абы все въ своимъ часѣ робити; абы ничо безъ потребы не ôдволѣкати (не ôдкладати): що нынѣ зробити можешъ, не ôдкладай на завтра **); абы станъ своего маєткꙋ каждой хвилѣ знати можна; абы свои папери господарчї добре въ порѧдкꙋ трымати и т. д.

21.) Не працюй за надто. Дай собѣ и дрꙋгимъ ôдпочити, дни свѧточни, вôлни годины. По працѣ добре (смачно) сѧ спочивае. Але также по ôдпочинкꙋ добре сѧ робитъ.

22.) Сади много, бꙋдꙋй мало. — Одинъ Шкотъ оумираючи дававъ своимꙋ сынови радꙋ, абы дерева овоцовїи садивъ, де ино зможе и кôлько зможе: коли ти спишъ, додавъ ôнъ, они ростꙋтъ. А же бꙋдинки не ростꙋтъ, знає каждый.

23.) Не трать ôдваги, ѧкъ тѧжки часы настанꙋтъ. — Може въ жаднôмъ стꙋдованю добрїи и злїи часы такъ сѧ не ôдмѣнѧютъ, ѧкъ въ господарствѣ. А прецѣ мало не все знайдемо тое, же природа тое ино одною рꙋкою бере, дрꙋгою дає. Если въ котрôмъ роцѣ збôже сѧ не оудасть, то сѧ тымъ лѣпше що иншого оудавати звикло, паша и т. д.

Также и въ ремêслахъ, если одно не поплачꙋе, можна мало не все вынайти способы, котрыми собѣ радити можна: — бо хто ôдъ разꙋ все за страчене мае, той стративъ все. Добре такомꙋ, що мае таланъ, швитко сѧ взѧти. Въ Станахъ зъєдноченыхъ розꙋмѣютъ сѧ люди особливе на той штꙋцѣ.

24.) Кто хоче, абы тото, що ôнъ заробивъ и съ трꙋдомъ призбиравъ, ôдъ его сына легкомысльне розтрынцане не бꙋло, той нехай емꙋ завчасꙋ гроши до рꙋкъ дае. Дꙋже часто мае добрый Газда сына марника, бо лишъ той знае гроши цѣнити, що ихъ самъ набꙋвъ. Гроши спадковї, рôвнаютъ сѧ выграной на лютерїи: ѧкъ прїйшли, такъ сѧ розôйшли. — Теперъ же можна правда на питанье: „Що мае отецъ робити, абы его сынъ въ господарности наслѣдꙋвавъ?“ коротко ôдповѣсти: Мꙋситъ го добре выховати. Але добре выхованье можна вобще добрымъ назвати, а прецѣ той особлившои цѣли, зъ дитины доброго Газдꙋ зробити не ôдповѣдати.

А то тымъ бôльше лꙋчити сѧ може, же зъ одной стороны сынъ не все розсꙋдити и пôзнати може, що и много отецъ робитъ и заробляє, а зъ дрꙋгой стороны родичѣ склонными сꙋть, свои дѣти до высшого або менше оутѧжливого станꙋ, ѧкъ той є, въ котрымъ сами зôстаютъ, выховꙋвати. Томꙋ треба добре мати на окꙋ дитинꙋ, если мꙋ сѧ гроши на єго оужитокъ дасть. Ôдъ скꙋпства вотримꙋй дитинꙋ, призвичаюй до пожиточного задержꙋванѧ (бережливости) и дивисѧ, абы лишъ на пожиточнїи рѣчи (що мꙋ пожитокъ принесетъ) выдававъ ихъ.

Богородчаны дня 20 Лютого 1489.

Т. Г. . . . . .

*) Видитъ ми сѧ, що тое правило лѣпше бы такъ выголосити: На чꙋжїи очи не зважай, длѧ нихъ сѧ не показꙋй, не пнисѧ (абы сѧ повеличати) а себе стережи, абы тѧ не потѧгло до наслѣдованѧ дрꙋгихъ.

**) Бо мовитъ наша рꙋска пословицѧ, лишъ сиръ добрый ôдкладаний.

Выдаватель и зарꙋчающїй Редакторъ А. ПАВЕНЦКІЙ. Типомъ Інститꙋта Ставропигїанского.